

Д. І. АДАМЮК,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЄС

У статті проаналізовано договірні відносини в ЄС у сфері організації досліджень та трансферу технологій – однієї із ключових сфер правового забезпечення інноваційної діяльності в ЄС. Висвітлено як загальні вимоги, так і істотні умови, особливості порядку укладення та функціонального призначення, що висуваються до договору консорціуму. Крім того, автором приділено увагу порівнянню договору консорціуму за законодавством ЄС з договором про спільну діяльність за чинним законодавством України.

Ключові слова: дослідження, інноваційна діяльність, договір про спільну діяльність, консорціум.

Постановка проблеми. Вирішальну роль у забезпеченні правильного вибору правового опосередкування нових видів суспільних відносин, безумовно, відіграє накопичений практичний досвід їх регулювання. Власний законодавчий досвід України в інноваційній сфері стосовно умов ринкової економіки поки що знаходиться на етапі накопичення, а тому звернення до досвіду зарубіжних країн, які стикаються з даною проблемою вже не одне десятиліття, цілком виправдане. Національне право в усі часи брало багато ідей у зарубіжному праві. Сьогодні вже ніхто не сумнівається в доцільності глибокого та всебічного вивчення іноземного права.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Між тим необхідно зазначити, що різним аспектам законодавства ЄС у сфері інноваційної діяльності приділено увагу в працях таких вітчизняних вчених, як Г. О. Андрощук, І. О. Галиця, О. П. Орлюк, О. Л. Приतिकін, С. Ф. Ревуцький, О. Д. Святоцький, Ю. М. Стасюк, закордонних – Г. Румпф, Д. Строгілопулос, К. Віл'яма, К. Хальме, Г. Авігдор, Х. Лео. Проблеми гармонізації права інтелектуальної власності в умовах інноваційного розвитку досить часто у своїх роботах приділяють увагу А. В. Гачневич, Ю. М. Капиця, М. В. Пушкар.

Важливим чинником прискорення інноваційних процесів у Європі розглядається стимулювання спільних дослідницьких проектів, що є джерелом майбутніх інтелектуальних продуктів, об'єктів права інтелектуальної власності, технологій, спрямованих на створення «доринкової» продукції із великим рівнем новизни та вирішення практичних завдань. А тому досить цікавим є досвід договірної забезпечення означеної сфери.

Мета даної роботи – загальне дослідження й аналіз договірної регулювання фінансування досліджень та інновацій за законодавством ЄС, встановлення основних договірних правових форм, істотних умов та питань, що узгоджуються у договорах, необхідних для виконання робіт та фінансування з боку ЄС.

Основними договірними формами, що використовуються під час проведення робіт із досліджень та розробок за європейськими рамковими програмами, виступають *Грантовий договір* та *договір консорціуму*. Тільки після їх оформлення і підписання здійснюється співробітництво з учасниками проектів.

Зазвичай для складання цих документів використовується законодавство Бельгії та у деяких випадках Люксембургу. Єврокомісією розроблені та за-

тверджені типові форми цих документів, які можна знайти на порталі Єврокомісії щодо досліджень та інновацій [1]. Учасникові проекту рамкової програми (на сьогодні це програма «Горизонт-2020», що діє з 2014 до 2020 р.) слід чітко розуміти те, що написано в Грантовому договорі і в договорі консорціуму. Грантовий договір є єдиною законною підставою для фінансування проекту, у ньому також зазначені загальна сума фінансування проекту Євросоюзом, дати початку й завершення проекту, докладний опис передбачуваної роботи. Договір підписується між ЄС, представленим Комісією ЄС (далі – Комісія), з одного боку, та координатором проекту – з іншого, після чого свої підписи ставлять усі партнери, згодні з договором. Координатором є виконавець досліджень, мале/середнє підприємство, промислове об'єднання або інший з контрагентів. Крім того, у договорі прописані й загальні умови, які обговорюються з координатором проекту, який виступає від імені консорціуму. Зазвичай умови й загальний обсяг фінансування детально прописані в плані виконання робіт і в завданнях кожному партнерові консорціуму. Часто умови участі й завдання партнерам з «третіх країн» також є договірними.

Аналіз затвердженої типової форми Грантового договору [2] дозволяє встановити основні умови та питання, що узгоджуються у даному договорі, необхідному для виконання робіт та фінансування з боку ЄС. Так, можна виділити такі головні умови щодо: 1) меж контракту (ЄС зобов'язується здійснювати часткове фінансування проекту в рамках спеціальної науково-дослідницької програми, деталізуються проміжні етапи дослідження); 2) строків реалізації проекту; 3) вирішення фінансових питань, виплати фінансових внесків ЄС та розподілення між учасниками (закріплення умов, строків і виплати платежів (випадків їх відстрочки), а також авансування); 4) представлення результатів (договір передбачає наявність періодичних звітних періодів щодо отриманих результатів та обов'язку з оприлюднення); 5) діючого законодавства, яке застосовується при вирішенні спорів; 6) поширення результатів досліджень; 7) конфіденційності; 8) передачі та ліцензування результатів (права на доступ до результатів, у тому числі третіх осіб, передача права власності, надання ліцензій, випадки відмови від надання права доступу); 9) кадрових та трудових завдань для вчених.

Цей договір є договором приєднання, підписуючи який учасники погоджуються з усіма правами й покладеними на них обов'язками. Проте особливості взаємин між учасниками (виконавцями) договору можуть бути уточнені в додатковій угоді консорціуму.

Цікавим є те, що в ЄС, крім зобов'язань з використання результатів досліджень, окремо визначаються обов'язки з їх поширення.

При цьому «використанням» є пряме або непряме використання результатів під час досліджень або для розробки, створення та маркетингу продукту чи процесу, або для запровадження та надання послуг. «Поширенням» є розкриття знань будь-якими придатними засобами, відмінними від публікацій, що впливає з формальностей отримання правової охорони. Регламент (ЄС) № 2321/2002 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2002 р. [3] визначає обов'язком учасників вжиття заходів із використання або ініціювання використання результатів, одержаних у межах досліджень, відповідно до їх інтересів. Умови використання мають бути викладені детально і таким чином, що це може бути перевірено у плані з використання та поширення результатів.

Окрім використання учасники мають зобов'язання з поширення результатів досліджень, строк якого встановлюється Спільнотою. Грантовий договір встановлює, що поширення, якщо це не заподіє шкоди захисту результатів або використанню, має бути здійснено у дворічний строк після закінчення проекту.

Якщо учасники не зможуть забезпечити поширення результатів в обумовлений термін, Європейська комісія сама може поширити результати. При цьому особлива увага приділяється таким факторам, як а) необхідність забезпечення захисту прав інтелектуальної власності; б) вигода швидкого поширення, наприклад, для того, щоб уникнути дублювання дослідницьких зусиль та створити синергійний ефект між непрямыми заходами; в) забезпечення конфіденційності; г) законні інтереси учасників.

Важливою умовою Грантового договору, який має значення для використання та поширення результатів досліджень, є розробка Плану із впровадження технологій (зазначимо, що в Угоді між Україною та ЄС про наукове та технологічне співробітництво мова йде про аналогічний план, але з іншою назвою – План з розпорядження технологіями, підготовка якого є обов'язком учасників дослідницького проекту). Цей план включає інформацію про результати проекту, яка публікується на сайті CORDIS (<http://cordis.europa.eu/nanotechnology/src/financing.htm>), у тому числі: 1) опис кожного окремого результату: назва, його опис, існуючий рівень розробки – результати фундаментальних досліджень, технічні креслення, лабораторний прототип тощо; 2) категорія, тобто де може використовуватися: поза консорціумом, у консорціумі; 3) визначення результату – новий продукт, послуга, технічний стандарт, метод тощо; 4) тип документації, що є в наявності, 5) зазначення патентів,

заявок, об'єктів авторського права, ноу-хау, що є результатом досліджень, та раніше існуючого ноу-хау і кому з учасників вони належать; б) дані щодо строку початку використання, кількості фірм та організацій, які передбачається залучити до використання, наукових та інших публікацій.

На відміну від Грантового договору договір консорціуму – юридичний документ, у якому закріплена угода між собою всіх партнерів – учасників консорціуму. Майже всі проекти рамкових програм ЄС повинні мати такий договір, однак Єврокомісія ніколи не є партнером проекту й не відповідає за зміст цього договору. Стандарту для складання договору консорціуму також немає. Для кожного проекту створюється свій договір. Усі партнери відповідальні за зміст договору, оскільки договір підлягає відкритому обговоренню між всіма партнерами. Існує велика кількість можливих зразків договору консорціуму, проте до основних істотних умов належать лише ті, які розкривають: а) внутрішню організацію консорціуму; б) розподіл фінансових коштів консорціуму; в) права на інтелектуальну власність і додаткові правила з її поширення й використання; г) угоду про порядок розгляду внутрішніх спорів.

Аналіз функціонального призначення та основних вимог, що висуваються до договору консорціуму, дозволяє встановити, що вказана форма співробітництва не потребує створення чи реєстрації юридичної особи на території ЄС, це тимчасова форма діяльності (на період виконання проекту), яка передбачає досягнення спільної мети в науково-дослідницькому проекті шляхом об'єднання досвіду, знань, зусиль, у тому числі трудових, інтелектуальних, виробничих тощо.

Слід відзначити, що партнери спільно та індивідуально відповідальні за виконання проекту, а тому, якщо один із учасників буде не в змозі виконати свої обов'язки чи заплатити Комісії грошовий внесок, у такому разі інші партнери відповідальні за виконання цих зобов'язань. Дана обставина дозволяє говорити про те, що створюваний на підставі договору консорціум належить до складного типу, що проявляється в спільному несенні партнерами ризиків та отриманні соціального чи економічного результату від проекту.

Отже, договір консорціуму – складний контракт, що містить умови про внутрішні та зовнішні відносини партнерів (за загальною практикою з-поміж усіх учасників консорціуму обирається один партнер, якого призначають координатором проекту, який виступає від імені такого об'єднання та вступає у відносини щодо реалізації проекту із Єврокомісією).

Договір консорціуму використовується в ЄС також як важливий інструмент врегулювання майнових прав на результати досліджень, розробляється учас-

никами самостійно і містить, зокрема, детальні принципи розподілу майнових прав учасників на результати досліджень з урахуванням внеску в їх створення, обов'язки з отримання правової охорони винаходів та інших об'єктів інтелектуальної власності, підтримання охоронних документів у силі, умови доступу учасників та третіх сторін до раніше створених результатів, які використовуються під час виконання проекту, а також до результатів проекту, порядок вирішення суперечок тощо.

Європейською комісією підготовлено перелік питань, які рекомендується внести до таких угод [4], що, зокрема, стосуються конфіденційності, прав на результати, їх правового захисту та комерційної експлуатації, поширення результатів, використання раніше існуючого ноу-хау, ліцензування, деякі з яких наведені нижче.

Конфіденційність. Значається, що строк збереження конфіденційності щодо певних результатів досліджень зазвичай перевищує строк дії основного контракту або угоди консорціуму (зазвичай 10-річний строк). Часто він дорівнює або перевищує строк патентної охорони.

Права на результати. Якщо можливо, потрібно уникати спільних прав на результати. Якщо таке можливо, потрібно розподілити внесок учасників в одержанні результатів або результати можуть бути розподілені на певні частки. У випадку спільних прав учасники мають встановити умови їх використання. Зокрема, може бути визначено: а) в яких країнах учасник (учасники) передбачає отримати патентну охорону, надавши можливість іншим учасникам отримувати таку охорону в інших країнах; б) в яких галузях учасником (учасниками) передбачається використовувати винаходи із закріпленням зазвичай права використовувати винахід у секторі, де представництво учасника є активним; в) умови ліцензування третім сторонам; г) якщо лише один учасник має право на певні результати досліджень, мають бути передбачені умови надання прав іншим учасникам, у тому числі для комерційного використання власних результатів, якщо вони пов'язані з указаним результатом.

Забезпечення захисту. Має бути визначено, який учасник (учасники) здійснює подання заявок на отримання охоронних документів. Зазвичай результати досліджень належать учаснику, який їх одержав. Проте при спільних правах на такі результати мають бути встановлені умови їх використання, включаючи, якщо потрібно, визначення територій застосування прав кожним з учасників та ринків продукції. Ці положення не мають суперечити праву конкуренції ЄС.

Якщо права належать одному учаснику, мають бути зафіксовані умови надання ліцензій іншим учасникам для можливого використання результатів до-

сліджень. Для того щоб не призвести до виникнення конфлікту між учасниками при використанні результатів, рекомендується визначити засади діяльності угруповання з економічних інтересів або спільного підприємства для спільного виробництва або маркетингу. Проведення досліджень та комерціалізація їх результатів може потребувати використання раніше одержаних винаходів, ноу-хау, інформації або таких, що отримані незалежно від фінансування досліджень за контрактом.

Доступ до об'єктів, які складають раніше існуюче ноу-хау, надається без сплати роялті, якщо інше не визначено угодою консорціуму. Можливо обмеження використання такого ноу-хау лише для проведення досліджень за контрактом або в разі наявності інших обмежень.

В угоді вказується також раніше існуюче ноу-хау, до якого доступ іншим учасникам не надається.

Якщо використання учасником власних результатів потребує застосування раніше існуючого ноу-хау іншого учасника, такий доступ за грантовим контрактом надається на справедливій та недискримінаційній основі, що має бути конкретизовано в угоді.

Таким чином, указана форма діяльності у сфері досліджень та розробок у ЄС є необхідною формою об'єднання не тільки для отримання фінансування, а й важливою організаційною формою для проведення діяльності кількох учасників.

Тим не менш варто зауважити, що форма діяльності, яка розглядається, апробована і застосовується на території України. Наприклад, функціонування технологічних, наукових парків, які засновані та діють на підставі договору про спільну діяльність, якою відповідно до ст. 1130 ЦК України є діяльність, в якій сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить закону [5]. Господарський кодекс України, а саме ст. 120, до організаційно-правових форм об'єднань підприємств відносить консорціум як тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів тощо). Консорціум використовує кошти, якими його наділяють учасники, централізовані ресурси, виділені на фінансування відповідної програми, а також кошти, що надходять з інших джерел, в порядку, визначеному його статутом. У разі досягнення мети його створення консорціум припиняє свою діяльність [6].

Так, за договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить закону. Така спільна діяльність може здійснюватися на основі об'єднання вкладів

учасників (просте товариство) або без об'єднання вкладів учасників. Таке законодавче визначення договору про спільну діяльність дозволяє віднести його до групи спільноцільових зобов'язань. Саме одновекторна спрямованість волевиявлення учасників договору на досягнення єдиної для всіх мети відрізняє його від переважної більшості інших цивільно-правових договорів, для яких досягнення певного результату – отримання майна, виконання робіт або надання послуг – є метою лише одного з контрагентів. Специфіка досліджуваної договірної конструкції доповнюється ще й тим, що в рамках спільної діяльності можливе поєднання не лише приватних, а й публічних інтересів. Так, ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство» як одну з форм співробітництва приватного та державного секторів передбачає договір про спільну діяльність. Практична дійсність свідчить, що така форма взаємодії є виправданою, адже сприяє підвищенню рівня ефективності управління державними активами завдяки залученню знань, досвіду та фінансових ресурсів приватних партнерів.

Проте щодо співвідношення договору консорціуму, який укладається за законодавством ЄС під час проведення робіт із досліджень та розробок за європейськими рамковими програмами, та договору про спільну діяльність без об'єднання вкладів за чинним законодавством слід звернути увагу на такі моменти.

По-перше, відсутність детальної регламентації істотних умов договору про спільну діяльність за чинним законодавством. Окрім ст. 1130 ЦК України чинне законодавство не містить більш чіткої регламентації істотних умов цього виду договору, що створює правову невизначеність. Ситуацію не покращує діюча Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном» [7], вказаний порядок визначає досить непростий механізм укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків (далі – суб'єкт господарювання), договорів про спільну діяльність. Суб'єкт господарювання, що виявив намір укласти договір, подає центральному органу виконавчої влади, до сфери управління якого він належить, іншому суб'єкту управління об'єктами державної власності, зокрема Національній або галузевій академії наук (далі – орган управління), звернення щодо погодження укладення договору разом з такими документами: 1) попередньо погоджений сторонами проект договору;

2) засвідчені копії статутів (положень) суб'єкта господарювання та сторони (сторін), з якою (якими) передбачається укласти договір; 3) інформація про суб'єкта господарювання, 4) інформація про сторону (сторони), з якою (якими) передбачається укласти договір.

Далі орган управління готує протягом місяця з дня надходження від суб'єкта господарювання звернення щодо погодження укладення договору за погодженням з Мінекономрозвитку, Мінфіном, Фондом державного майна та Мін'юстом відповідний проект рішення Кабінету Міністрів України.

У результаті такої складної та запутаної процедури значно скоротилася частка установ, суб'єктів господарювання, які б укладали договори про спільну діяльність. Тобто із зручного способу вирішення певних питань та досягнення мети суб'єкти господарювання вимушені шукати інші форми співробітництва. І у цьому зв'язку доцільно було б показати досвід використання зазначеної договірної форми у ЄС при фінансуванні та використанні дослідницьких програм.

Специфіка спільної діяльності дозволяє виділити її в якості найбільш гнучкої та пристосованої до сучасних потреб економіки моделі взаємодії широкого кола учасників. Не утворюючи юридичної особи, сторони договору про спільну діяльність мають змогу об'єднати власні зусилля та майно задля досягнення єдиної для всіх мети. Така договірна конструкція дозволяє уникнути ряду легалізаційних процедур, спрямовуючи інтереси публічного та приватного секторів у єдине русло.

Висновки. Таким чином, договір консорціуму, незважаючи на термінологічну різницю у назвах, що використовуються у законодавстві України та ЄС, за змістом і функціональним напрямом є тотожним з договором про спільну діяльність без об'єднання вкладів із включеним блоком питань щодо врегулювання майнових прав на результати досліджень із детальними принципами розподілу майнових прав учасників на результати досліджень з урахуванням внеску в їх створення, обов'язків з отримання правової охорони винаходів тощо.

Як бачимо, на прикладі реалізації даної форми діяльності без утворення юридичної особи у науково-технічних та дослідницьких проектах ЄС консорціум може приносити суттєвий та помітний ефект, коли

стоїть завдання об'єднання зусиль декількох учасників для визначеної мети. Форми договору про спільну діяльність чи договору консорціуму можуть укладатися не тільки для досягнення певної мети, але і можуть передбачати умови фінансування, розподілення фінансової винагороди, організаційні взаємовідносини між декількома учасниками для успішного виконання проекту. Незважаючи на термінологічну різницю у назвах, що використовуються у законодавстві України та ЄС, указані договори є практично тотожними за змістом та мають однакову функціональну спрямованість.

На нашу думку, даний вид договору вбачається за доцільне більш активно використовувати у національному законодавстві для організації і здійснення спільних дослідницьких проектів, фінансування науки та інноваційної діяльності між співвиконавцями проектів державних науково-технічних програм, якщо необхідно залучити декілька учасників для масштабних національних проектів.

Однак відсутність стабільної нормативної бази в даній сфері викликає низку проблем, що заважають залученню як системних інвесторів для розвитку промисловості в Україні, так і більш активному використанню дослідницького сектору із зарубіжними партнерами, покращенню регуляторного середовища та усуненню зайвих бюрократичних бар'єрів при здійсненні спільної діяльності. Численні законодавчі прогалини тлумачаться державними партнерами на свою користь, що спричинює повсюдне домінування останнього над приватним партнером усупереч фундаментальним принципам державно-приватного партнерства.

У зв'язку з цим вважаємо необхідними такі заходи: по-перше, слід розробити єдину державну політику щодо залучення приватного сектору економіки до спільної діяльності в галузі, в яких держава зазвичай виступає монополістом; по-друге, важливим є прийняття профільного закону, який би гармонійно поєднував інтереси всіх учасників та обмежував і без того дозвільну систему повноважень представників публічного сектору.

Урахування даних пропозицій дозволить розширити межі застосування інституту спільної діяльності та сприятиме нарощуванню інвестиційних та інноваційних потоків у стратегічних галузях економіки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Reference Documents [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-mga-gga.
2. General mono-beneficiary model grant agreement for the horizon 2020 programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/mga/gga/h2020-mga-gga-mono_en.pdf.

3. Про правила участі підприємств, дослідницьких центрів та університетів в реалізації та розповсюдженні результатів досліджень Шостої рамкової програми Європейської Спільноти (2002–2006): Регламент (ЄС) №2321/2002 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2002 р.
4. Community framework for state aid for research and development and innovation // Official Journal C 323, 30.12.2006. – Р. 1.
5. Цивільний кодекс України : затв. Законом України від 16.01.2003 №435-IV // Офіц. вісн. України. – 2003. – №11. – Ст. 461.
6. Господарський кодекс України : затв. Законом України від 16.01.2003 №436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – №18, 19–20, 21–22. – Ст. 144.
7. Порядок укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном [Електронний ресурс] : затв. Постановою Каб. Міністрів України від 11 квіт. 2012 р. №296. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/296-2012-%D0%BF>.

REFERENCES

1. Reference Documents. *ec.europa.eu* Retrieved from http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-mga-gga [in English].
2. General mono-beneficiary model grant agreement for the horizon 2020 programme. *ec.europa.eu* Retrieved from http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/mga/gga/h2020-mga-gga-mono_en.pdf [in English].
3. Pro pravyla uchasti pidprijemstv, doslidnytskykh tsestriv ta universytetiv v realizatsii ta rozpovsiudzhenni rezultativ doslidzhen Shostoi ramkovoї prohramy Yevropeiskoi Spilnoty (2002–2006): Rehlament (YeS) №2321/2002 Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 16 hrudnia 2002 [The rules for participation of undertakings, research centers and universities in the implementation and dissemination of research results of the Sixth Framework Programme of the European Community (2002-2006): Regulation (EC) number 2321/2002 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2002]. [in Ukrainian].
4. Community framework for state aid for research and development and innovation. *Official Journal C 323*, 30.12.2006, p. 1 [in English].
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: zatv. Zakonom Ukrainy vid 16.01.2003 №435-IV [Civil Code of Ukraine: approved. Law of Ukraine of 16.01.2003. №435-IV]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine. 2003. №11. St. 461* [in Ukrainian].
6. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: zatv. Zakonom Ukrainy vid 16.01.2003 №436-IV [Economic Code of Ukraine: approved. Law of Ukraine of 16.01.2003. №436-IV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine. 2003. №18, №19–20, №21–22. St. 144* [in Ukrainian].
7. Poriadok ukladennia derzhavnymy pidprijemstvamy, ustanovamy, orhanizatsiiamy, a takozh hospodarskymy tovarystvamy, u statutnomu kapitali yakykh chastka derzhavy perevyschue 50 vidsotkiv, dohovovoriv pro spilnu diialnist, dohovovoriv komisii, doruchennia ta upravlinnia mainom, zatv. postanovoio Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 kvitnia 2012 №296 [The order making state enterprises, institutions, organizations and commercial companies, whose authorized capital the state share exceeds 50 percent, cooperation agreements, commission agreements, agency and property management, approved. Cabinet of Ministers of Ukraine of 11 April 2012 №296]. *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/296-2012-%D0%BF> [in Ukrainian].

Д. И. АДАМЮК

кандидат юридических наук, старший научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДОГОВОРНЫХ ОТНОШЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ОРГАНИЗАЦИЕЙ ИССЛЕДОВАНИЙ В ЕС

В статье проанализированы договорные отношения в ЕС в сфере организации исследований и трансфера технологий – одной из ключевых сфер правового обеспечения инновационной деятельности в ЕС. Раскрыты как общие требования, так и существенные условия, особенности порядка заключения и функционального назначения,

которые предъявляются к договору консорциума. Кроме того, автором уделено внимание сравнению договора консорциума по законодательству ЕС с договором о совместной деятельности по действующему законодательству Украины.

Ключевые слова: исследования, инновационная деятельность, договор о совместной деятельности, консорциум.

D. I. ADAMJUK

Candidate of Legal Sciences, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

LEGAL REGULATION OF THE CONTRACTUAL RELATIONSHIPS CONNECTED WITH THE RESEARCH IN THE EUROPEAN UNION

Problem setting. The article analyzes the contractual relations of the EU in the sphere of research and technology transfer – a key area of legal support of innovation in the EU. Here are revealed as the general requirements and essential conditions, especially of the order of detention and functionality that apply to the consortium agreement. In addition, the author paid attention to the contract of a consortium of EU legislation with the agreement on joint activities under the current legislation of Ukraine.

Analysis of recent research and publication. Meanwhile, it should be noted that various aspects of EU legislation in the field of innovation paid attention to the writings of such domestic scientists as G. A. Androschuk, I. A. Halytsia, A. P. Orlyuk, A. L. Pritykin, S. F. Revutsky, O. Sviatotskyi, J. M. Stasiuk, foreign – Rumpf, D. Stragelove, K. VL Yama, K. Halme, Avigdor, H. Leo. The harmonization of intellectual property rights in the conditions of innovative development quite often in his work pays attention. In. Gachkevich, J. M. Capita, M. V. Pushkar.

Article's main body. The main contractual forms used during work on research and development under the European framework programs are the grant agreement and the consortium agreement. Only after registration and signing is cooperation with the project participants.

Consortium Agreement requires the establishment or registration of a legal entity in the EU, a temporary form of activity (for the period of the project), which provides a common purpose in the research project by combining experience, knowledge, effort, including labor, intellectual, manufacturing and others. Thus, the form specified activities in the field of research and development in the EU is a necessary form of association not only for funding but also an important organizational form for a number of participants. In Ukraine, a consortium agreement in national legislation complies agreement on joint activities, but due to a lack of legislation, not very widely used in the public sector.

Conclusions and prospects for the development. Despite terminological differences in the names used in the legislation of Ukraine and the EU, the consortium agreement of EU and the agreement on joint activity are identical in content and have equally functional orientation. This type of contract is seen at appropriate greater use of national legislation for the organization and implementation of joint research projects, funding for science and innovation projects between co-executants of state research programs if necessary to attract participants for several large-scale national projects.

Key words: research, innovation, joint operating agreement, the consortium agreement.